

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Istungidokument

6.3.2012

B7-0129/2012

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

nõukogu ja komisjoni avalduste alusel

vastavalt kodukorra artikli 110 lõikele 2

Bosnia ja Hertsegoviina 2011. aasta eduaruanne (2011/2888(RSP))

Doris Pack
väliskomisjoni nimel

Euroopa Parlamendi resolutsioon Bosnia ja Hertsegoviina 2011. aasta eduaruande (2011/2888(RSP)) kohta

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingut, mis allkirjastati ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Bosnia ja Hertsegoviina vahel 16. juunil 2008. aastal ning mille ratifitseerisid kõik ELi liikmesriigid ning Bosnia ja Hertsegoviina,
 - võttes arvesse nõukogu 18. veebruari 2008. aasta otsust 2008/211/EÜ, millega sätestatakse Bosnia ja Hertsegoviinaga loodud Euroopa partnerluse põhimõtted, prioriteedid ja tingimused ning tunnistatakse kehtetuks otsus 2006/55/EÜ¹,
 - võttes arvesse nõukogu 18. juuli 2011. aasta otsust 2011/426/ÜVJP, millega nimetatakse ametisse Euroopa Liidu eriesindaja Bosnias ja Hertsegoviinas²,
 - võttes arvesse nõukogu 21. märtsi 2011. aasta, 10. oktoobri 2011. aasta ja 5. detsembri 2011. aasta järeldusi Bosnia ja Hertsegoviina kohta,
 - võttes arvesse komisjoni teatist Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Laienemisstrateegia ja peamised ülesanded 2011. ja 2012. aastal” (COM(2011)0666) ning 12. oktoobril 2011. aastal vastu võetud Bosnia ja Hertsegoviina 2011. aasta eduaruannet (SEC(2011)1206 lõplik),
 - võttes arvesse oma 17. juuni 2010. aasta resolutsiooni olukorra kohta Bosnias ja Hertsegoviinas³,
 - võttes arvesse 19.–20. detsembril 2011. aastal Brüsselis toimunud Euroopa Parlamendi ning Bosnia ja Hertsegoviina Parlamentaarse Assamblee 13. parlamentidevahelise kohtumise ühisavaldust,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 110 lõiget 2,
- A. arvestades, et Euroopa Liit toetab jätkuvalt suveräänset ja ühendatud Bosniat ja Hertsegoviinat; arvestades, et riigi edasimineku kiirendamine ELiga ühinemise suunas ja seeläbi kõigi elanike elukvaliteedi tõstmisele kaasaaitamine on ELi üks poliitikaeesmärke; arvestades, et edasimineku eeldab kõigil tasanditel toimivaid institutsioone ning riigi poliitiliste juhtide pühendumust;
- B. arvestades, et Bosnia ja Hertsegoviina tulevik on seotud Euroopa Liiduga, ja arvestades, et ELi liikmeks saamise väljavaade on riigi elanike jaoks üks peamisi ühendavaid tegureid;

¹ ELT L 80, 19.3.2008, lk 18.

² ELT L 188, 19.7.2011, lk 30.

³ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2010)0238.

- C. arvestades, et peamine vastutus eduka ühinemise eest ELiga lasub sellel potentsiaalsel kandidaatriigil endal ja ettevalmistused tuleb ellu viia peamiselt neil, kes on kodanike poolt valitud ja nende ees aru annavad, võttes aluseks ühise nägemuse riigi pakilistele poliitilistele, majandus- ja sotsiaalprobleemidele lahenduse leidmise kohta; arvestades, et Bosnia ja Hertsegoviinal on väljavaade saada ELi liikmeks ainult ühe riigina ning et riigi institutsioonide nõrgendamine jätab kõik kodanikud ilma võimalusest saada ELiga integreerumisest tulenevat kasu;
- D. arvestades, et erakondade juhtidel õnnestus pärast umbes viisteist kuud kestnud poliitilist ummikseisu jõuda riigi uue valitsuse suhtes põhimõttelisele kokkuleppele ja valitsus on nüüdseks moodustatud;
- E. arvestades, et poliitiline ja institutsiooniline seisak ei ole võimaldanud ellu viia riigi ELile lähendamiseks vajalikke reforme, eeskätt kõige vajalikumates valdkondades riigi ülesehitamise, valitsemise, õigusriigi põhimõtete rakendamise ja ELi standarditega ühtlustamise vallas; arvestades, et keskvalitsuse puudumine on mõjutanud ka suutlikkust võtta vastu ühtne majandus- ja fiskaalpoliitika;
- F. arvestades, et põhiseaduse reform on reformidest kõige olulisem, et kujundada Bosniast ja Hertsegoviinast tõhus ja igati toimiv riik;
- G. arvestades, et eri valitsustasanditega riigis on vaja eri toimijate tegevus tõhusalt kooskõlastada ning üksmeele tugevdamiseks on vaja siirast koostööd; arvestades, et ükski kooskõlastusmehhanism ei suuda siiski asendada väga vajalikku poliitilist tahet; arvestades, et koostöö võib anda käegakatsutavaid tulemusi kõigi kodanike heaks, nagu on näidanud viisanõude kaotamine, kuid paljudel juhtudel jääb vajalik kooskõlastamine puudulikuks;
- H. arvestades, et tugevdatud positsiooniga ELi eriesindaja ja delegatsiooni juhi poliitilised eesmärgid hõlmavad nõustamist ja poliitilise protsessi hõlbustamist ning liidu tegevuse järjepidevuse ja ühtsuse tagamist;
- I. arvestades, et kohtusüsteemi keeruline struktuur, riikliku ülemkohtu puudumine, nelja üksteisest erineva riigisisese jurisdiktsiooni ühtlustamatus, poliitiline sekkumine kohtusüsteemi ning rünnakud riiklike kohtuasutuste pädevuse vastu kahjustavad kohtute tööd ning pidurdavad reformipüüdeid;
- J. arvestades, et 2003. aastal loodud ELi politseimissiooni on pikendatud 30. juunini 2012 eesmärgiga asendada selle tegevus tulevikus liidu vahenditega ning ELi eriesindaja büroo strateegilise nõuandepädevuse loomisega õiguskaitse ja kriminaalõiguse valdkonnas;
- K. arvestades, et Bosnia ja Hertsegoviina abistab sõjakuritegude üle peetavate kohtuprotsesside ja apellatsioonide osas ning teeb koostööd seoses üleantud kohtuasjadega;
- L. arvestades, et korruptsioon pärsib ikka veel tugevasti riigi sotsiaalmajanduslikku ja poliitilist arengut;
- M. arvestades, et inimkaubandus on tõsine kuritegu ja sellega rikutakse jõhkral inimõigusi;

arvestades, et Bosnia ja Hertsegoviina on inimkaubanduse, eriti naiste ja lastega kaubitsemise lähte-, transiidi- ja sihtriik;

- N. arvestades, et eelkõige noorte töövõimaluste puudumine takistab riigi arengut ja suurendab sotsiaalset rahulolematust;
- O. arvestades, et koostöö piirkonna muude riikidega on püsiva rahu ning Bosnia ja Hertsegoviina ja Lääne-Balkani riikide leppimise eeltingimus;

Üldised märkused

1. väljendab heameelt riigi uue valitsuse moodustamise üle pärast erakondade juhtide kokkulepet mitmes tähtsas küsimuses; nõuab kokkuleppe täielikku rakendamist ja aktuaalsete probleemide lahendamist, sh 2012. aasta riigieelarve vastuvõtmist ja riigiasutuste direktorite ametisse nimetamist; kutsub poliitilist juhtkonda lähtuma nimetatud edusammudest, mis võivad anda uue hoo ELiga ühinemise protsessile, ja uuesti alustama konstruktiivset dialoogi ka muude tähtsate reformide üle;
2. tunneb muret Bosnia ja Hertsegoviina kui ELi potentsiaalse kandidaatriigi stabiliseerumises ja sotsiaalmajanduslikus arengus saavutatud väheste edusammude pärast; on siiski seisukohal, et võimaliku ühinemise suhtes ELiga, millest Bosnia ja Hertsegoviina elanikud kasu saaksid, on võimalik edu saavutada, kui edasistes meetmetes juhindutakse sellistest põhimõtetest nagu otsusekindlus, poliitiline vastutus, valmisolek kompromissideks ja ühine nägemus riigi tulevikust; julgustab Bosnia ja Hertsegoviina ametiasutusi astuma järgmisi konkreetseid samme, et suunata riik kindlalt tagasi ELiga ühinemise teele;
3. tuletab kõigile poliitiliste jõudude esindajatele meelde, et ELiga integreerumisele eelnevad reformid toimuvad Bosnia ja Hertsegoviina elanike huvides ning et esindajatel on oma kodanike ees kohustus leida kompromisse, tagada tõhus kooskõlastamine ning leppida kokku reformides ja need ellu viia; tuletab meelde, et toimiv riik ning toimiv valitsus ja haldussüsteem on samuti tingimused, mis tuleb täita, et ELiga ühinemise taotlus rahuldataks; nõuab tungivalt, et kõik poliitilised jõud võtaksid endale kohustuse teha vajalikud muudatused põhiseaduses, saavutada muude tähtsamate reformide elluviimine ja keskenduda stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu jõustumiseks vajalike tingimuste loomisele; rõhutab, et kohalik osalus ja poliitiliste kohustuste võtmine on igasuguse ELi rahalise abi eduka kasutamise eeltingimus; kutsub seda eesmärki silmas pidades riigi ametivõime üles looma vajalikku struktuuri ühinemiseelse abi rahastamisvahendi detsentraliseeritud juhtimiseks; rõhutab vajadust tõhustada kooskõlastusmehhanisme eelkõige ühinemiseelse abi rahastamisvahendi raames antava ELi tulevase rahalise abi kavandamiseks;
4. on kindlalt veendunud, et keskse riigivõimu tugevdamine ei tähenda föderaalsete haldusüksuste nõrgestamist, vaid sellega luuakse tingimused tõhusa keskvalitsuse loomiseks, mis koostöös valitsuse eri tasanditega on suuteline kogu riiki ELiga ühinemiseks ette valmistama; rõhutab seetõttu vajadust tugevdada haldussuutlikkust kõikidel ELi küsimustega tegelevatel valitsustasanditel ning kooskõlastamistegevust asjakohaste asutuste vahel ELi finantsabi kavandamisel ja kõigis sektorites, kus tuleb üle võtta ELi õigusaktid;

5. mõistab hukka ässitava retoorika ja tegevuse, mis kahjustab rahvustevahelist lepitusprotsessi ja riigistruktuuride toimimist;

ELi suurem kohalolek

6. väljendab heameelt ELi üldise Bosnia ja Hertsegoviina strateegia üle, sealhulgas ELi suurema kohaloleku üle Bosnias ja Hertsegoviinas seeläbi, et seal loodi ELi eriesindaja ja delegatsiooni juhi kaksikmandaadiga tugevam ELi esindatus; tunnustab ELi eriesindajat ja delegatsiooni juhti Bosnia ja Hertsegoviina toetamise eest ELiga seotud küsimustes ja kohaliku vastutustunde loomise eest ELiga ühinemise protsessis; toetab ELi eriesindajat ja delegatsiooni juhti täielikult tema püüdlustes aidata Bosnia ja Hertsegoviina asutustel suunata ELiga ühinemine liidu tegevuse järjepidevuse, koordineerituse ja ühtsuse tagamise kaudu poliitilise protsessi keskmesse; nõuab tungivalt, et kõik poliitilised jõud teeksid selles küsimuses ELi eriesindajaga tihedat koostööd; tuletab meelde, et ELi tugevdatud kohaloleku rakendamiseks on vaja selgeid ja kõikehõlmavaid strateegiaid probleemide lahendamiseks ning samal ajal kõikide ELi liikmesriikide kindlat ja ühtset toetust ELi eriesindajale ja delegatsiooni juhile; märgib sellega seoses, et EL peab eraldama asjakohased vahendid, sealhulgas töötajad, et võimaldada ELi eriesindaja ja delegatsiooni kohalolu kogu riigis ja seatud eesmärkide saavutamise;
7. kutsub rahvusvahelist üldsust kaaluma kõrge esindaja büroo sulgemist ja leidma selleks lahendusi, et suurendada kohalikkude osalemist ja vastutustunnet, pidades seejuures silmas, et taolised sammud ei kahjustaks riigi stabiilsust ning hädavajalike reformide kiirust ja tulemusi; tuletab sellega seoses meelde, et Bosnia ja Hertsegoviina ametivõimud peavad lahendama riigivara ja kaitsejõudude vara küsimuse;
8. märgib rahuloluga ELi politseimissiooni (EUPM) ja EUFORi operatsiooni Althea märkimisväärset panust Bosnia ja Hertsegoviina stabiilsuse ja julgeoleku tagamiseks ning peab neid ELi Bosnia ja Hertsegoviina tugevdatud üldstrateegia tähtsateks elementideks; tunnustab EUPMi saavutusi Bosnia ja Hertsegoviina õiguskaitse- ja kohtuasutuste toetamisel võitluses organiseeritud kuritegevuse ja korrupsiooniga; võtab teadmiseks kokkuleppe EUPM 2012. aasta juuni lõpuks sulgeda; tuletab meelde vajadust asendada EUPMi töö nõuetekohaselt ühinemiseelse abi rahastamisvahendist rahastatavate abiprojektidega ning ELi eriesindaja büroo strateegilise nõuandepädevusega õiguskaitse ja kriminaalõiguse valdkonnas; väljendab heameelt Althea operatiivse sõjalise rolli üle, mille eesmärk on toetada Bosnia ja Hertsegoviina püüdlusi säilitada ÜRO uuendatud mandaadi raames ohutu ja turvaline keskkond; rõhutab siiski, et kohaliku osalemise ja suutlikkuse suurendamiseks tuleb Bosnia ja Hertsegoviina julgeolekujõudude oskusi ja professionaalsust veelgi parandada;

Poliitilised kriteeriumid

9. kordab oma seisukohta, et riigil peaks ELiga ühinemise tingimuste täitmiseks olema asjakohane seadusandlik, eelarve-, täitev- ja kohtuvõim;
10. väljendab heameelt algatuse üle luua parlamentaarne kooskõlastusfoorum, mis peaks tegelema ELiga integreerumise seadusandlike küsimustega valitsuse eri tasanditel ja aitama kaasa sellele, et ELi tegevuskava muutuks riigi tegevuskavaks; kuigi kokkulepet põhiseadusesse tehtavate konkreetsete muudatuste üle ei ole veel suudetud saavutada,

peab ühise vahekomitee tööd oluliseks sammuks edasi, sest Bosnia ja Hertsegoviina poliitikud on suutnud esimest korda korraldada avatud ja avaliku institutsionaalse arutelu põhiseadusmuudatuste üle ilma rahvusvahelise üldsuse kohaloluta ning kaasates kodanikuühiskonna esindajad;

11. väljendab muret selle pärast, et sotsiaaldialoog on nõrk ja sotsiaalpartneritega konsulteeritakse juhuslikult; nõuab tungivalt, et Bosnia ja Hertsegoviina valitsus tugevdaks valitsusväliste organisatsioonidega koostööle suunatud haldussuutlikkust ning toetaks kodanikuühiskonna arendamist, suurendades oma püüdlusi asjaomaste partneritega sotsiaaldialoogi alustamiseks; toonitab, et sotsiaalpartnerite tunnustamise ja registreerimise reeglid on vaja muuta selgeks ning vastu tuleb võtta sotsiaalpartnerite esindatust käsitlevad õigusaktid riigi tasandil;
12. märgib, et põhiseaduse reform on kõige olulisem, et kujundada Bosnia ja Hertsegoviina tõhusaks ja täielikult toimivaks riigiks; kutsub parlamendikomisjoni üles esitama selle kohta konkreetsed ettepanekud;
13. kordab oma üleskutset jõuda kokkuleppeni ning täielikult täita Euroopa Inimõiguste Kohtu otsust Sejdić-Finci kohtuasjas ning stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu artiklit 2, milles nõutakse demokraatlike põhimõtete ja inimõiguste järgimist; tuletab meelde, et lisaks Sejdić-Finci kohtuasjale on olemas ka üldine vajadus põhiseaduse muutmiseks nii, et jõuda pluralistlikuma, demokraatlikuma ja tõhusama valitsemisviisi ja riigistruktuurideni;
14. kutsub kõiki pädevaid asutusi üles hõlbustama asjakohaste õigusaktide läbivaatamist ja tagama sõltumatu, erapooletu ja tulemusliku õigussüsteemi loomise vastavalt ELi ja rahvusvahelistele standarditele ja õigusriigi põhimõtete tugevdamiseks kõigi elanike huvides; väljendab heameelt selle üle, et struktuurse dialoogi kaudu kohtusüsteemi teemal on tehtud mõningaid edusamme tasakaalu saavutamiseks riigi ja föderaalsete haldusüksuste õiguskaitsepädevuse vahel; nõuab siiski tungivalt, et valitsus rakendaks tulemuslikult õigussektori reformistrateegiat ning takistaks riigi tasandi kohtuasutuste, näiteks kõrgema kohtu- ja prokuratuurinõukogu nõrgestamise katseid;
15. kordab üleskutset luua riiklik ülemkohus ja see põhiseaduse raames kinnitada, et see toimiks riigi kohtusüsteemi ühendava tegurina ning aitaks Bosnia ja Hertsegoviina nelja erinevat õigussüsteemi järk-järgult ühtlustada;
16. väljendab heameelt edukate ettevalmistuste üle Brčko piirkonna rahvusvahelise järelevalve lõpetamiseks;
17. väljendab heameelt selle üle, et erakondade juhtide poliitilise kokkuleppe alusel võeti Bosnia ja Hertsegoviina parlamentaarse assamblee mõlemas kajas vastu rahvaloenduse seadus; palub Bosnia ja Hertsegoviina ametiasutustel kiiresti teha vajalikud tehnilised ettevalmistused, sest rahvaloendus ei ole mitte ainult ELiga ühinemise selge eeltingimus, vaid väga vajalik ka riigi sotsiaalmajanduslikuks arenguks;
18. tuletab sellega seoses meelde kohustust rakendada Daytoni rahulepingu VII lisa, et tagada riigisisestelt ümberasustatud isikute, pagulaste ja teiste konfliktide tõttu kannatanute kestlik tagasipöördumine ning nende olukorra lahendamiseks õiglased, terviklikud ja

püsivad lahendused;

19. kutsub Bosnia ja Hertsegoviina ametivõime üles korruptsioonijuhtumeid tulemuslikult uurima ja süüdlasi vastutusele võtma ning suurendama süüdimõistetud õigusrikkujate arvu; väljendab heameelt püüdluste üle käivitada tegevuskava võitluseks korruptsiooni vastu riigiteenistuses; rõhutab, et üldsuse teadlikkust korruptsioonivastastest õigusaktidest ja tegevusest on vaja suurendada, samuti on vaja rakendada süsteem, mis võimaldab kodanikel korruptsioonijuhtumitest teatada; nõuab tungivalt, et valitsus töötaks vajaduse korral ELi abiga välja ja rakendaks eraldi koolitusprogrammid politseiametnikele, prokuröridele, kohtunikele ja teistele asjaomastele asutustele, et suurendada nende teadlikkust ja teadmisi korruptsioonivastaste õigusaktide ja tegevuse kohta;
20. väljendab heameelt korruptsiooni tõkestamise ja korruptsioonivastase võitluse koordineerimise ameti direktori ametisse nimetamise üle ja rõhutab ühtlasi tungivat vajadust kindlustada tarvilikud rahalised ja inimressursid selle ameti täielikuks käivitamiseks; ergutab jõupingutustele Europoliga sõlmitava operatiivkoostöö kokkuleppe võimalikult kiireks allkirjastamiseks;
21. väljendab muret väheste edusammude pärast rahapesu vastases võitluses; nõuab, et parlament võtaks vastu vajalikud seadusemuudatused, millega parandada muu hulgas kahtlastest pangatehingutest teatamist, suurendada kriminaaltulu arestimise ulatust ja tõhustada asjaomaste asutuste tegevust; kutsub üles tugevdama rahapesu andmebürood selle uurimisvõimekuse parandamise kaudu; rõhutab, et oluline on luua struktuurid arestitud vara haldamiseks ja hoidmiseks;
22. märgib, et viisanõude kaotamine ei ole toonud kaasa Bosnia ja Hertsegoviina kodanike varjupaigataotluste arvu suurenemist Schengeni piirkonnas ega Bulgaarias ja Rumeenias; tunnustab ametiasutusi kahe- ja mitmepoolse tasandi mehhanismide loomise eest juhtudeks, kui eri liikmesriikides täheldatakse ajutist varjupaigataotluste arvu suurenemist;
23. nõuab, et Bosnia ja Hertsegoviina ametiasutused kaitseksid ja edendaksid aktiivselt kõigi rühmade ja üksikisikute õigusi ning kaitseksid neid otsese ja kaudse diskrimineerimise ja vägivalla eest; märgib murega, et diskrimineerimisvastast seadust ei rakendata korralikult ja et seaduse sätetes esineb puudujääke; nõuab tungivalt, et Bosnia ja Hertsegoviina valitsus ning parlament viiksid riigi õigus- ja institutsionaalse raamistiku kooskõlla homo-, bi- ja transseksuaalide õigusi käsitlevate ELi ja rahvusvaheliste standarditega; kutsub Bosnia ja Hertsegoviina ametivõime üles kodanikuühiskonda tugevdama ja seda aktiivselt inimõiguste poliitika kavandamisse ja rakendamisse kaasama;
24. võtab teadmiseks edusammud romade strateegia rakendamisel ning eluaseme- ja tööhõivevaldkonna tegevuskavad; nõuab neis valdkondades täiendavaid jõupingutusi, arvestades, et romad kannatavad endiselt diskrimineerimise all ja nende elutingimused on rasked;
25. rõhutab, et koostöös rahvusvahelise üldsusega tuleb jätkata tõhusat võitlust inimkaubanduse vastu, võtta kuritegude toimepanijad vastutusele, pakkuda ohvritele kaitset ja kompensatsiooni ning suurendada teadlikkust, et hoida ära ohvrite hilisemat tagakiusamist ametivõimude ja ühiskonna poolt; nõuab eri poliitikavaldkondades pädevate asutuste ning kohalike ja piirkondlike vabaihenduste tihedamat koostööd ja partnerlust;

kutsub üles suurendama konkreetsete koolituskursuste väljatöötamise kaudu Bosnia ja Hertsegoviina politseijõudude teadlikkust inimkaubandusest; innustab ELi jätkama inimkaubanduse vastase võitluse toetamist ning palub laienemise peadirektoraadil, siseasjade peadirektoraadil ja inimkaubanduse vastase võitluse ELi koordinaatoril teha kõnealuses küsimuses tihedat koostööd;

26. võtab teadmiseks, et naiste õigusi ja soolist võrdõiguslikkust tagavad õigussätted on kehtestatud, kuid väljendab muret selle pärast, et kõnealuses valdkonnas on tehtud üksnes väheseid edusamme; nõuab tungivalt, et Bosnia ja Hertsegoviina valitsus püüdleks naiste suurema osalemise poole nii poliitikas kui ka tööturul; julgustab valitsust lisaks suurendama selliste meetmete ja algatuste toetamist, mille sihiks on naiste põhiõigusi kahjustavate diskrimineerivate tavade, traditsioonide ja stereotüüpide vastu võitlemine;
27. kutsub Bosnia ja Hertsegoviina valitsust üles võitlema tihedas koostöös rahvusvahelise üldsusega äärmusluse, usuviha ja vägivalda vastu; tunneb muret vahhabiitide äärmusluse ja kõigi muude Lääne-Balkani piirkonna äärmusliikumiste pärast; avaldab heameelt Bosnia ülemmufti 2011. aasta novembris peetud reedese jutluse üle, kus ta mõistis hukka terrorismi ja vägivalda, nimetades neid islami ja selle põhimõtete ning väärtuste vastaseks, ning kutsub kõiki riigi vastutavaid asutusi üles samas suunas jätkama; nõuab teadlikkust äärmuslusega seotud ohtudest, nende ohtude uurimist ja kõrvaldamist kogu Lääne-Balkani piirkonnas;
28. kutsub Bosnia ja Hertsegoviina ametivõime üles toetama sõltumatu ja mitmekesise ning poliitilisest sekkumisest vaba meedia arengut ning lubama ajakirjandusel vabalt kajastada riigi kõikides piirkondades toimuvat; tunneb kahetsust kohalikule meediale jätkuvalt avaldatava poliitilise surve ja ajakirjanike ähvardamise pärast; nõuab ühtlasi tungivalt, et tegeletaks meedia tugeva poliitilise ja rahvusliku killustumise ja polariseerumise küsimusega;

Sõjakuritegude uurimine

29. kiidab Bosnia ja Hertsegoviina ametivõime nii riigi kui ka föderaalsete haldusüksuste tasandil selle eest, et nad reageerisid viivitamata ja asjakohaselt endise Jugoslaavia asjade rahvusvahelise kriminaalkohtu taotlustele;
30. nõuab tungivalt, et kõik pädevad asutused tugevdaksid Bosnia ja Hertsegoviina prokuratuuriasutuste ja kohtute sõjakuritegude menetlemise suutlikkust, et vähendada veel käsitlemata sõjakuritegude suurt arvu, lahendaksid erinevate kriminaalkoodeksite kohaldatavuse probleemi, sest nende alusel mõistetakse praegu ebavõrdseid karistusi, ning kiirendaksid edusamme tunnistajakaitse ja sõjakuritegude riikliku strateegia rakendamisel; rõhutab, et sõjakuritegude juhtumite suunamine riigi tasandi kohtutest muudesse pädevatesse asutustesse tuleb tagada objektiivsete ja läbipaistvate kriteeriumide rakendamisega; mõistab hukka mis tahes poliitilistel motiividel rünnakud Bosnia ja Hertsegoviina kohtus sõjakuritegude kohta langetatud otsuste vastu; kutsub Bosnia ja Hertsegoviina ametivõime kiirendama sõja ajal seksuaalkuritegusid toime pannud isikute kohtu ette toomist ning tagama, et ohvrite suhtes seataks jalule õiglus ja et nad saaksid asjakohaselt hüvitust;
31. tunneb heameelt seksuaalse vägivaldaga seotud sõjakuritegude ohvritele suunatud

strateegia väljatöötamise üle, mille eesmärgiks on maksta ohvritele piisavat hüvitist ning osutada neile otsest majanduslikku, sotsiaalset ja psühholoogilist abi, sealhulgas parimaid võimalikke vaimse ja füüsilise tervishoiu teenuseid; palub Bosnia ja Hertsegoviina ametiasutustel koostada programmid ja eraldada piisavad vahendid tunnistajate kaitsmiseks; rõhutab sellega seoses vajadust parandada eri õigusasutuste vahelist koordineerimist ning kiirendada sõja ajal toime pandud seksuaalkuritegude juhtumite menetlemist; palub komisjonil ja teistel rahvusvahelistel abiandjatel toetada Bosnia ja Hertsegoviina ametiasutuste tegevust seksuaalse vägivallaga seotud sõjakuritegude ohvrite heaks mõeldud rahaliste vahendite ja eriteadmistega;

32. väljendab muret selle pärast, et Bosnias ja Hertsegoviinas puudub endiselt riigi tasandil kinnipidamisasutus, kuhu saaks paigutada tõsiste õigusrikkumiste, sealhulgas sõjakuritegude eest süüdi mõistetud kinnipeetavad; tunneb heameelt Radovan Stankovići kinnipidamise üle, kes põgenes Foča vanglast pärast seda, kui Bosnia ja Hertsegoviina riiklik kohus mõistis ta süüdi ja määras talle 20aastase vabadusekaotuse inimsusevastaste kuritegude, sealhulgas vägistamise, orjastamise ja piinamise eest;
33. palub Bosnia ja Hertsegoviina ametivõimudel edendada ja lõpule viia pagulaste ja siseriiklikult ümberasustatud isikute kestlik tagasipöördumine ja võtta vastu asjakohane strateegia; soovib tungivalt, et kohalikud asutused tagaksid eduka tagasipöördumise jaoks vajaliku taristu; ergutab Bosnia ja Hertsegoviina ametivõime jätkama oma pingutusi pagulasi käsitleva Sarajevo protsessi rakendamisel ning tegelema põhiprobleemidega, nagu tervishoid, tööhõive ja sotsiaalteenused;
34. tuletab selles kontekstis meelde miinivastase tegevuse strateegia täieliku rakendamise tähtsust; toonitab, et tulevases miinivastase tegevuse seaduses tuleb piisavalt käsitleda vahendite kogumise kohustust, haldus- ja juhtimissuutlikkust ning demineerimistegevuse koordineerimist, nagu on rõhutanud komisjon;
35. juhib tähelepanu Bosnia ja Hertsegoviina konstitutsioonikohtu otsusele, mille kohaselt kodakondsusseadus on põhiseadusega vastuolus; kordab konstitutsioonikohtu poolt parlamentaarsele assambleele esitatud üleskutset muuta seadust poole aasta jooksul; nõuab kohtu otsuse kiiret rakendamist;

Haridus

36. kuigi hariduse üldraamistikus on näha teatud edasiminekut, kutsub uut valitsust siiski üles parandama muu hulgas 13 haridusministeeriumi ja Brčko ringkonna haridusosakonna vahelist koordineerimist, vähendama haridussüsteemi killustatust ja muutma koole kaasavamaks;
37. arvestades hariduse eluliselt tähtsat rolli salliva paljurahvuselise ühiskonna loomisel, nõuab tungivalt, et kõik Bosnia ja Hertsegoviina valitsused edendaksid kaasavat ja mittediskrimineerivat haridussüsteemi ja kaotaksid eri rahvusrühmade lahushoidmise (kaks kooli ühe katuse all), töötades selleks kogu riigis välja ühtsed hariduskavad ja integreeritud klassid; kutsub komisjoni üles uurima, kas ELi sihtotstarbeline toetus võiks kaasa aidata lahushoitava haridussüsteemi kaotamisele;
38. nõuab tungivalt, et uus valitsus ning pädevad asutused föderaalsete haldusüksuste,

kantonite ja Brčko ringkonna tasandil kiirendaksid romade haridusvajadusi käsitleva tegevuskava väljatöötamist ja tagaksid piisavad rahalised vahendid selle rakendamiseks; kutsub Bosnia ja Hertsegoviina ametivõime üles leidma võimalusi kõigi roma laste sünni registreerimiseks, et nad kõik saaksid end kooli kirja panna;

39. rõhutab vajadust parandada hariduse üldist kvaliteeti, nii et see vastaks tööturu vajadustele; kutsub Bosnia ja Hertsegoviina ametivõime üles tegelema kutsekoolituse puudujääkidega, et tõmmata ligi otseseid välisinvesteeringuid ja tagada (ka majanduslike vajaduste tõttu), et algaks haridusasutuste akrediteerimine ning akadeemiliste kraadide ja diplomite tunnustamisega tegelevad asutused hakkaksid täielikult toimima;
40. nõuab tungivalt, et uus valitsus astuks vajalikud sammud, et asjakohased sidusrühmad Bosnias ja Hertsegoviinas kasutaksid lõpuks võimalust osaleda Euroopa Liidu haridusalase liikuvuse programmides, mis on sellele riigile olnud avatud alates aastast 2007;
41. kutsub ametiasutusi üles selgitama riiklike kultuuriasutuste, näiteks rahvusmuuseumi, rahvusraamatukogu ja ajaloomuuseumi õigusraamistikku ning tagama nende asutuste säilimise;

Majandus- ja sotsiaalküsimused

42. märgib elatustaseme halvenemist ja tööpuuduse suurenemist, eelkõige 18–24-aastaste noorte hulgas; on kindlalt veendunud, et majanduslik jõukus ja tööväljavaated, eelkõige noorte jaoks, on riigi edasise arengu jaoks üliolulised; kutsub uut valitsust üles kiirendama majanduskasvu, mida on takistanud kohmakas valitsusstruktuur, liiga suur ja kulukas valitsusbürokraatia ning organiseeritud kuritegevuse ja korrupsiooniga seotud pikaajalised probleemid;
43. ergutab riigi- ja ärijuhte tegema pingutusi, et taastada investorite usaldus ja luua ärisõbralik keskkond, sest Bosnia ja Hertsegoviina on langenud investeerimiskliima poolest piirkonnas viimasele kohale;
44. tunneb heameelt väikeettevõtlusalgatuse „Small Business Act” rakendamise ning ministrite nõukogu ja föderaalsete haldusüksuste jõupingutuste üle VKEdele rahaliste toetuste eraldamiseks; rõhutab, et on vaja kiiresti luua riiklik register ettevõtlusstatistika koostamiseks ning ühtne üleriiklik VKEde registreerimise süsteem, mis soodustab VKEde levikut;
45. nõuab tungivalt, et uus valitsus ja föderaalsete haldusüksuste valitsused tegeleksid kooskõlastatult majanduskriisi mõjuga, toetaksid usaldusväärset eelarvepoliitikat ja võtaksid vastu 2012. aasta riigieelarve ning eelarvepoliitika üldraamistiku aastateks 2012–2014; peab tähtsaks majandusliku ümberkorraldamise tempo kiirendamist eelkõige föderatsioonis; palub valitsusel tagada 2012. aastal eesseisvate kohalike valimiste jaoks asjakohane eelarve;
46. nõuab tungivalt, et uus valitsus suunaks oma jõupingutused Maailma Kaubandusorganisatsiooniga ühinemiseks vajalikele reformidele, et edendada veelgi positiivsemat ärikliimat ja välisinvesteeringuid;

47. kordab oma üleskutset, et kõik asjaosalised teeksid pingutusi kogu riiki hõlmava ühtse majanduspiirkonna lõplikuks väljakujundamiseks, tugevdades selleks majanduspoliitika koordineerimist föderaalsete haldusüksuste valitsuste vahel, kõrvaldades takistused piisava õigusraamistiku loomise teelt ja luues üleriigilise konkurentsi;
48. väljendab heameelt riigiabi seaduse vastuvõtmise üle Bosnia ja Hertsegoviina parlamentaarse assamblee mõlemas kajas; märgib, et see seadus on üks tingimustest, et stabiliseerimis- ja assotsieerimisleping saaks jõustuda; nõuab, et ametiasutused võtaksid kooskõlas liidu õigustikuga vastu kõnealuse seaduse rakendussätteid;
49. kutsub uut valitsust välja töötama tõhusat ja kestlikku sotsiaalkaitstesüsteemi ja suunama sotsiaaltoetusi täpsemalt abivajajatele; kutsub Bosnia ja Hertsegoviina ametivõime üles tõsisemalt tegelema tööhõivepoliitika, sotsiaalse ühtekuuluvuse ja soolise võrdsõiguslikkuse küsimustega; peab väga vajalikuks haridus- ja tööturusektori vahelise koordineerimise parandamist, et paremini täita tööturu vajadusi;
50. kutsub riigi ja föderaalsete haldusüksuste valitsusi üles kõrvaldama tõkkeid, mis takistavad tööjõu liikuvust riigis, ning ühtlustama selleks föderaalsete haldusüksuste ja kantonite erinevaid tööalaseid õigusakte ning pensioni- ja sotsiaalkindlustussüsteeme, et ergutada suuremat liikuvust ja toetuste ülekantavust kogu riigis;
51. rõhutab, et Bosnia ja Hertsegoviina on ratifitseerinud Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) peamised tööõiguste konventsioonid ning läbivaadatud Euroopa sotsiaalhartat; juhib tähelepanu sellele, et töö- ja ametiühinguõigused on endiselt piiratud, ning kutsub Bosnia ja Hertsegoviina valitsust üles jätkama kõnealuste õiguste tugevdamist ja tööd sellega seotud õigusraamistiku ühtlustamiseks kogu riigis;
52. kutsub komisjoni üles esitama üksikasjalikku arengukava, et parandada üliõpilaste, praktikantide ja töötajate liikuvust ning juurdepääsu tööturule ja Euroopa Majanduspiirkonna haridusteenustele, sealhulgas tööga seotud korduvrände programmidele;

Piirkondlik koostöö

53. tunnustab Bosniat ja Hertsegoviinat tema aktiivse rolli eest Sarajevo deklaratsiooniprotsessis ning Bosnia ja Hertsegoviina, Serbia, Horvaatia ja Montenegro välisministrite ühisdeklaratsiooni vastuvõtmises, et teha lõpp ümberasustamisele ning pakkuda kaitsetutele pagulastele ja riigisisestelt ümberasustatud isikutele kestvaid lahendusi;
54. väljendab heameelt püüete üle lahendada Bosnia ja Hertsegoviina ning Serbia ja Horvaatia vahelised pikaajalised probleemid ning selle üle, et need püüdlused on viimastel kuudel intensiivsemaks muutunud; ergutab kõiki osalisi, sealhulgas Bosnia ja Hertsegoviina ametivõime, pöörama erilist tähelepanu kahepoolsele ja piirkondlikule koostööle õigus- ja turvalisusküsimustes;
55. võtab teadmiseks, et Bosnia ja Hertsegoviina ja Serbia on seadnud sisse heanaaberlikud suhted, ja palub Bosniat ja Hertsegoviinat mitte edasi lükata protokollisõlmimist sõjakuritegudega seotud tõendite vahetamise kohta ja arendada selles tundlikus küsimuses

tihedamat koostööd; väljendab siiski heameelt Bosnia ja Hertsegoviina ning Serbia vahelise kahepoolse kokkuleppe üle, mis käsitleb koostööd organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse, uimastite ja inimorganite salakaubanduse ja nendega kauplemise, ebaseadusliku rände ja terrorismiga seotud teabe vahetamise vallas;

56. palub Bosnia ja Hertsegoviina valitsusel teha kõik võimalik, et lahendada piirivaidlused naabritega kas kahepoolsete kokkulepete või muude vahendite abil; rõhutab, et asjaosalised peavad kahepoolsed küsimused lahendama kindlakäeliselt, järgides heanaaberlikkuse põhimõtet ja võttes arvesse ELi üldisi huve;
57. arvestades, et Horvaatia ühinemisel ELiga on ka kahepoolne mõju, palub Bosnia ja Hertsegoviina ametiasutustel teha kõik endast olenev, et kohandada asjakohased Bosnia ja Hertsegoviina veterinaaria, taimekaitse ja toiduohutuse valdkonna õigusaktid vastavatel valitsustasanditel ELi õigusaktidega ning parandada või ehitada vajalik taristu arvukates piiripunktides Horvaatiaga, et hõlbustada ELi nõutavat piirikontrolli;
58. tunneb muret selle pärast, et Bosnia ja Hertsegoviina on piirkonna ainus riik, mis ei luba Kosovo elanikel oma territooriumile siseneda; nõuab seetõttu tungival, et Bosnia ja Hertsegoviina ametiisikud tunnistaksid Kosovo kodanike sissesõidudokumente, nagu teevad Serbia ja teised riigid;

o

o o

59. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, nõukogule, komisjonile ning Bosnia ja Hertsegoviina ja tema föderaalsete haldusüksuste valitsustele ja parlamentidele.